

2016/37

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

CDHO ++

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
College van Bestuur
T.a.v. de heer F.H.J. Stöteler
Postbus 5375
6802 EJ ARNHEM

ONTVANGEN 21 JULI 2016

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

[Redacted]

Onze referentie
1046766

Uw brief van
18 mei 2016

Uw referentie
UITCVB16/19411

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl.

20 JULI 2016

Datum

Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo Ad-programma Bedrijfskunde

Geachte heer Stöteler,

Met de brief van 18 mei 2016, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 19 mei 2016, hebt u mij het voornemen voorgelegd om het Associate degree-programma Bedrijfskunde als bekostigd duaal en deeltijdprogramma in Arnhem te verzorgen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 11 juli 2016, kenmerk 2016/37, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om het Associate degree-programma Bedrijfskunde als bekostigd duaal en deeltijdprogramma in Arnhem te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluit is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van artikel 6 van de Beleidsregel.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen 10 maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen.

Onze referentie
1046766

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen,
de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
dr. Jet Bussemaker
namens deze,
de plaatsvervangend directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

R.C.G. van der Meer

CDHO

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. R. Minnée
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Minnée,

datum 11 juli 2016 Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen ten behoeve van de hbo Ad Bedrijfskunde te Arnhem.

onderwerp
advies nieuw Ad programma
Bedrijfskunde
Hogeschool van Arnhem en
Nijmegen
deeltijd en duaal
Arnhem

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

ons kenmerk
2016/37

bijlagen
advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 20 mei 2016 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen (hierna: HAN) om Bedrijfskunde als bekostigd deeltijd en duaal programma in Arnhem te verzorgen. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. Vanwege de zorgvuldige adviesprocedure die de commissie in acht wil nemen heeft de voorzitter van de CDHO op 28 juni 2016 de beslistermijn verlengd tot 1 augustus 2016.

datum
11 juli 2016

onderwerp
Nieuw Ad programma
Hogeschool van Arnhem en
Nijmegen
Bedrijfskunde
deeltijd en duaal
Arnhem

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de HAN om het Ad programma Bedrijfskunde als bekostigd deeltijd en duaal programma in Arnhem te verzorgen.

ons kenmerk
2016/37

bijlagen
beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aangevraagd wordt een Ad programma Bedrijfskunde te Arnhem. Het programma van 120 EC zal in deeltijd en duaal worden verzorgd. De Ad is onderdeel van de bacheloropleiding Bedrijfskunde/MER (Croho domein Economie). De opleiding richt zich op omscholing/bijscholing voor zowel werkenden, als mensen die werken en leren willen combineren. Aanvrager geeft aan dat bij het ontwerp van de Ad is gekozen voor een basisopleiding van anderhalf jaar, gericht op flexibiliteit, ondernemerschap, visieontwikkeling, kritisch vermogen en analytische vaardigheden. Na de eerste anderhalf jaar maken studenten afhankelijk van hun werksituatie en eigen interesse en competenties een keuze voor een uitstroom-/afstudeerprofiel (kwaliteits- en procesmanagement, personeelsmanagement of officemanagement). De instapeisen zijn mbo-4, havo of vwo met een relevant profiel/vakkenpakket. Daarnaast is een leerwerkplek vereist en stelt de hogeschool eisen aan de functie om aan de vereiste praktijkervaring te kunnen voldoen. De Ad leidt op voor de functies: (assistent) projectmanager/leider, teamleider, commercieel medewerker, P&O medewerker, frontoffice manager, officemanager, management assistent en hoofd secretariaat.

Aanvrager doet een beroep op de criteria a, b en c van de Beleidsregel.

De aanvraag voldoet aan de criteria a, b en c van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager heeft de noodzaak voor de opleiding onder criterium a onderbouwd op basis van arbeidsmarktargumentatie door uitvoerig in te gaan op de competenties die werkgevers vragen. De commissie heeft deze informatie betrokken bij de beoordeling van criterium b. Aanvrager maakt onder criterium c een vergelijking met het bestaande aanbod.

Aanvrager is van oordeel dat de Ad Bedrijfskunde van Avans hogeschool getypeerd kan worden als vergelijkbaar aanbod. Tevens is aanvrager van mening dat de Ad Officemanagement vergelijkbaar is. Deze Ad wordt verzorgd door de Hogeschool Rotterdam (voltijd en deeltijd), Windesheim Flevoland (voltijd), Hogeschool Schoevers (voltijd en deeltijd) en de LOI (deeltijd).

De Ad Bedrijfskunde van Avans hogeschool en de Ad's Officemanagement van bovengenoemde hogescholen zijn brede programma's die leiden tot een brede inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. Binnen zowel Bedrijfskunde als Officemanagement staat bedrijfskunde centraal.

De inhoud van de programma's komt voor een groot gedeelte overeen met de inhoud van de voorliggende aanvraag. De Ad's omvatten de vakken: procesanalyse, projectmanagement, personeelsmanagement, algemene economie, bedrijfseconomie, commerciële economie, rechten, beleid, bestuurskunde en management. Daarnaast is er de nodige aandacht voor communicatieve vaardigheden, Nederlands, coaching etc. De mogelijke beroepen waar deze Ad's voor opleiden zijn: officemanager, directie- of bestuurssecretaresse, projectcoördinator/medewerker/secretaris, personal assistent, kwaliteitsmedewerker, kredietmedewerker, marketingmedewerker, organisator van evenementen, teamleider, manager/managementadviseur, medewerker P&O, coördinator bedrijfs- of servicebureau/ of coördinator bedrijfsactiviteiten/logistiek. De commissie constateert dat deze functies grofweg overeenkomen met de functies waarvoor de indiener van de voorliggende aanvraag aangeeft op te leiden.

Gelet op het feit dat het Ad programma al bestaat is de commissie van oordeel dat aanvrager de noodzaak voor dit programma heeft aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

De aanvrager doet een beroep op een arbeidsmarktbehoefte en gaat hierbij met name in op de kwalitatieve regionale arbeidsmarktbehoefte. De commissie behandelt hieronder allereerst de landelijke (kwantitatieve) rapportages waar aanvrager naar verwijst.

Aanvrager stelt dat ROA in 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2018' (hierna: ROA tot 2018) een te pessimistisch beeld geeft voor administratieve beroepen op hbo niveau. Aanvrager stelt dat dit beeld niet overeenkomt met de visie van het werkveld. De commissie heeft de meest recente cijfers uit ROA 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020' gebruikt. Uit deze cijfers blijkt dat de uitbreidingsvraag voor economisch-administratieve beroepen tot 2020 positief luidt, met 1% per jaar (ROA tot 2020, p. 20). De jaarlijkse vervangingsvraag tot 2020 wordt geschat op 2,1% (ROA tot 2020, p. 36). Het aantal baanopeningen

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 3 van 7 voor economisch-administratieve beroepen tot 2020 bedraagt 306.300 (ROA tot 2020, p. 42).

ROA gaat ook in op de vraag wat dit betekent voor de verschillende opleidingsniveaus in de sector economie. Voor de economische opleidingen op zowel mbo, hbo als wo niveau stelt het ROA dat binnen elk opleidingsniveau een relatief grote uitbreidingsvraag te zien is. Deze relatief grote uitbreidingsvraag is op hbo- en wo niveau iets hoger dan op mbo niveau. ROA verklaart dit door te wijzen op de licht verhoogde kwalificatie-eisen ('upgrading') van werkgevers in de sectoren waarin afgestudeerden van deze opleidingstypes voornamelijk werkzaam zijn (ROA tot 2020, p. 33).

ROA voorspelt voor negen van de dertien beroepsgroepen binnen de bedrijfseconomische en administratieve beroepen een positieve uitbreidingsvraag (ROA tot 2020, p. 30 en 132). De bedrijfseconomische en administratieve beroepen met een negatieve uitbreidingsvraag zijn: beleidsadviseurs, specialisten personeels- en loopbaanontwikkeling, boekhouders en secretaresses. De bedrijfseconomische administratieve beroepen waarvoor een positieve uitbreidingsvraag wordt voorspeld zijn accountants, financiële specialisten en economen, bedrijfskundigen en organisatieadviseurs, zakelijk dienstverleners, directiesecretaresses, administratief medewerkers, receptionisten en telefonisten, boekhoudkundig medewerkers, transportplanners en logistiek medewerkers. Met betrekking tot de secretariële functies wijst het ROA erop dat zij het beroep standaardsecretaresse ziet verschuiven naar het niveau directiesecretaresse (bron: ROA tot 2020, p. 30).

De Ad leidt op voor de functies: (assistent) projectmanager / (assistent) projectleider, teamleider, commercieel medewerker, P&O medewerker, frontoffice manager, officemanager, management assistent en hoofd secretariaat. De commissie constateert dat met uitzondering van de functies P&O medewerker en (standaard)secretaresse de aanvraag in voldoende mate overeenkomt met de beroepsgroepen waarvoor het ROA een positieve uitbreidingsvraag verwacht.

Voorts doet aanvrager een beroep op de UWV/ECABO arbeidsmarktbeschrijving Administratieve beroepen 2015 (hierna: UWV, ECABO 2015). Het rapport beschrijft de gevolgen van digitalisering op de werkgelegenheid binnen de administratieve beroepen. Hierdoor is de vraag naar accountants, belastingconsulenten en administrateurs de afgelopen jaren gedaald. Dit geldt ook voor de secretariële beroepen, echter in mindere mate (UWV, ECABO 2015, p. 27). Omdat bepaalde taken verdwijnen, ontstaat er voor secretaresses, logistiek en facilitair medewerkers en receptiemedewerkers ruimte voor andere taken op het gebied van HRM, facilitaire zaken, financiën, eventmanagement en communicatie. Uit het interview met de unitmanager van uitzendorganisatie Olympia (UWV/ECABO 2015, p. 32) blijkt dat het takenpakket van secretariële functies breder en zwaarder is geworden en het opleidingsniveau hoger is dan vroeger. "Upgrading heeft plaatsgevonden tot mbo+ of zelf tot hbo-niveau. Dit terwijl het nog steeds een ondersteunende functie is."

Aanvrager heeft een werkveldconsultatie gehouden, waarin vragen zijn gesteld over de behoefte aan bedrijfskundigen en officemanagers. Geraadpleegd zijn woningbouwvereniging Portaal, Randstad, Adecco, Secretary Plus en Alliander opleidingen. Het merendeel van de respondenten is manager/teamleider van een van deze organisaties. Deze respondenten hebben naar verwachting goed zicht op

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 4 van 7. de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De respondenten hebben aangegeven dat er een duidelijke behoefte is aan een opleiding Bedrijfskunde op Ad niveau. Men constateert dat opdrachtgevers steeds vaker om hbo niveau vragen. Mbo bedrijfskundigen missen vaak 'analytische en conceptuele vaardigheden' die nodig zijn om te kunnen optreden als sparringpartner of adviseur van het (hoger) management. De respondenten hebben aangegeven dat vanwege het feit dat de opleiding breed insteekt, studenten ook breed ingezet kunnen worden bij een grote diversiteit aan functies. Dit wordt door de respondenten als positief gewaardeerd.

Aanvrager heeft voorts een 8-tal verschillende regio's toegevoegd die betrekking hebben op het voedingsgebied regio Oost. Uit deze gegevens blijkt dat in 2011 een percentage van 15% van de vacatures voor secretariële beroepen op hbo niveau was. In 2015 was 24% van deze vacatures op hbo niveau. Voor financieel administratieve vacatures waren deze percentages respectievelijk 18% in 2011 en 36% in 2015. Hieruit kan worden opgemaakt dat voor secretariële en financieel administratieve functies in toenemende mate hbo niveau wordt gevraagd, hetgeen overeenkomt met de reacties van het werkveld zoals hierboven beschreven.

Door Randstad Consultancy is een arbeidsmarktverkenning uitgevoerd naar bedrijfskundigen (midden- en projectmanagement) en officemanagers. Randstad heeft in dit onderzoek enerzijds gekeken naar de landelijke arbeidsmarkt en anderzijds ingezoomd op de regionale arbeidsmarkt, door vacaturepercentages op grond van Jobfeed in combinatie met gegevens uit Eurostat, CBS en ROA aan elkaar te koppelen, die vervolgens door Randstad Markt Intelligence nader zijn bewerkt. Doordat een groot aantal bronnen aan elkaar is gekoppeld is het niet mogelijk deze conclusies te verifiëren. Het onderzoek is daarom buiten beschouwing gelaten.

Alles overwegende constateert de commissie dat aannemelijk is dat de aanvraag aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. Aangezien aanvrager kiest voor een deeltijdvariant leidt dit tot de conclusie dat studenten al bij aanvang van het programma over een relevante werkkring moeten beschikken, waardoor deze studenten geen extra druk op de arbeidsmarkt zullen genereren. Voor de duale variant geldt dat studenten zelf dienen te zorgen voor een relevante werkkring. Gelet op de overwegend positieve perspectieven is aannemelijk dat die ruimte op de arbeidsmarkt bestaat. De aanvraag voldoet aan criterium b van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

De aanvrager is van mening dat de aanvraag voor dit Ad programma niet raakt aan de prestatieafspraken van de HAN met OCW. Dit heeft als gevolg dat aanvrager moet voldoen aan alle onderdelen van criterium c van de Beleidsregel.

Vanaf 20 mei 2016 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de HAN om de Hbo Ad Bedrijfskunde in Arnhem aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om zienswijzen kenbaar te maken. De commissie heeft geen zienswijzen ontvangen naar aanleiding van de publicatie van dit voornemen.

Het bestaande vergelijkbare Ad aanbod en de instroom van eerstejaars studenten van het vergelijkbare aanbod ziet er als volgt uit:

pagina 5 van 7 Eerstejaars instroom Ad Bedrijfskunde:

Vorm	Hogeschool	Bekostiging	2011	2012	2013	2014	2015
Deeltijd	Avans	Bekostigd	47	29	89	85	112
DT/DU	Stichting Deeltijd Opleidingen Woerden/ EttenLeur	Particulier	?	?	?	?	?

Eerstejaars instroom Ad Officemanagement:

	Hogeschool	2011	2012	2013	2014	2015
Voltijd	Rotterdam	20	79	114	130	139
Deeltijd	Rotterdam	13	10	34	22	38
Voltijd	Windesheim (Flevoland)	0	0	0	0	13
Voltijd	Schoevers	?	?	?	?	?
Deeltijd	LOI	?	?	?	?	?
	Totaal	33	89	148	152	190

bron: aanvraag (gebaseerd op data Vereniging Hogescholen)

In totaal stromen er in 2015 landelijk 302 studenten (112+190) in een vergelijkbare bekostigde Ad in. Hiervan volgen 150 studenten (2015) een deeltijdvariant. Omdat de instroom van het niet bekostigde aanbod onbekend is, kan deze niet bij de afweging betrokken worden. De aanvrager verwacht een eerstejaars instroom van 25 studenten. De commissie acht deze instroomverwachting plausibel.

De commissie is van mening dat met de keuze voor een deeltijd variant geen nadere druk op de arbeidsmarkt wordt gelegd. Het gaat hier om een kwalitatieve incentive (verhoging van het opleidingsniveau van werkenden). Dit geldt niet voor de duale variant, echter blijkt uit de beoordeling van criterium b dat de arbeidsmarktperspectieven overwegend positief zijn, waardoor er zowel ruimte is voor een deeltijd als een duaal programma.

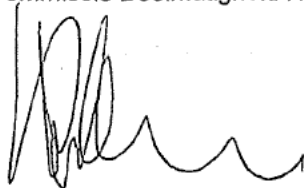
De commissie is van mening dat de spreiding van het bestaande vergelijkbare aanbod adequaat is. Er zijn geen substantieel nadelige effecten te verwachten voor het bestaande aanbod, te meer omdat er in de regio nog geen vergelijkbare bekostigde Ad's worden verzorgd.

De commissie is van mening dat de inbedding binnen de regionale kennisinfrastructuur is verzekerd. De Ad wordt aangeboden op de locatie waarop tevens de bacheloropleiding Bedrijfskunde/MER wordt verzorgd. Voorts werkt aanvrager nauw samen met het regionale bedrijfsleven.

Alles overwegende is de commissie van mening dat er ruimte is in het landelijk aanbod om de deeltijd variant en de duale variant van het Ad programma Bedrijfskunde in Arnhem te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c van de Beleidsregel.

pagina 6 van 7 Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten over het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.